

การพัฒนาแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการ
ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

Development of a Model for Enhancing the Competency of Buddhist Integrative
Teacherhood of Students Teachers in Faculty of Education, Rajabhat University

บุญฤดี อุดมผล*

Boonrudee Udomphol

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา 13170

Doctoral Student Program in Philosophy Program in Buddhist Educational Administration,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Ayutthaya, 13170 Thailand

*Corresponding author E-mail: deewondee@gmail.com

พระมหาสมบัติ ธนปญโญ

Phramaha Sombut Tanapunyo

คณะครุศาสตร์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา 13170

Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University,

Ayutthaya 13170 Thailand

ระวิง เรืองสังข์

Rawing Ruangsanka

คณะครุศาสตร์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา 13170

Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University,

Ayutthaya 13170 Thailand

(Received: February 28, 2020; Revised: March 9, 2020; Accepted, March 29, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) พัฒนาแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารและอาจารย์ จำนวน 5 คน การสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน ทดลองใช้กับนักศึกษาจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบศึกษา เอกสาร แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบประเมินสมรรถนะความเป็นครู และระเบียบวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและอาจารย์ ในคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 345 คน โดยการ สุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามตรวจสอบรูปแบบ และการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ทางสถิติ คือ หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีดังนี้ 1) นักศึกษายังขาดความเชื่อมโยงเนื้อหาทักวิธีการจัดการเรียนรู้ 2) นักศึกษาขาดจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพครู 3) นักศึกษาไม่สามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดและทักษะ ในศตวรรษที่ 21 4) นักศึกษายังขาดการมีจิตอาสา ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชนและการสร้างเครือข่าย 5) สมรรถนะความเป็นครูที่นักศึกษาควรได้รับการเสริมสร้างมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้าน ครูต้องรอบรู้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านครูต้องจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาผู้เรียน องค์ประกอบที่ 3 ด้าน

เป็นครูผู้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี องค์กรประกอบที่ 4 เป็นครูผู้พัฒนาตนและวิชาชีพ และองค์กรประกอบที่ 5 เป็นครูผู้สร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

2. การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทาลัยราชภัฏ มี 5 องค์กรประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการ การนำรูปแบบไปใช้ และเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ โดยกระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการประกอบด้วย 5 ส่วน คือ 1) องค์กรประกอบของสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษา 2) ขั้นตอนการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการ 3) หลักธรรมในการเสริมสมรรถนะความเป็นครู 4) โครงการและกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการ 5) การประเมินสมรรถนะความเป็นครู ซึ่งผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริงทุกองค์ประกอบของรูปแบบเหมาะสมและสอดคล้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษา การนำไปทดลองใช้พบว่านักศึกษามีค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะความเป็นครูก่อนการทดลอง $\bar{X} = 10.87$, S.D. = 1.51 และหลังการทดลอง $\bar{X} = 18.27$, S.D. = 1.75 แสดงว่า หลังการทดลองใช้นักศึกษามีสมรรถนะความเป็นครูสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: รูปแบบ, การเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครู, เชิงพุทธบูรณาการ

Abstract

This research aim to 1) study the teacher competency status of the students in the faculty of education, Rajabhat university, 2) develop a model for enhancing competency of being an integrated Buddhist teacher of the student teachers in the faculty of education, Rajabhat university. The mixed research methods were use in the study. The qualitative Research by studying documents, in-depth interview with 5 administrator and instructors. Focus group discussions of 12 experts were used for validated the model. The model was experimented with 30 samples. The instruments used in this research were documentary study form, in-depth interview, evaluation of teacher competence. The quantitative research. A group of samples was selected from administrators and teachers in the faculty of education, Rajabhat University, 345 persons by multi – stage random sampling. The data were analyzed by content analysis, and statistical analysis. percentage, frequency, mean standard deviation and t-test dependent. The research results found that;

1. Teacher competency status of students in the faculty of education Rajabhat university is as follows 1) students lack the link between content and learning management methods, 2) students lack the spirit of being a teacher and professional teaching ethics,

3) students lack in volunteering, relations with parents, communities, and networking, 4) students are unable to organize learning that promotes thinking and 21st-century skills. The competency of the teacher that students should be strengthened to meet the standards of teachers there are 5 components, 1) The teacher must be knowledgeable, 2) Teachers need to proactively manage learning to develop students, 3) The teachers who acted as good, 4) Professional and professional development, 5) The teacher creates relationships with parents and communities.

2. The development of a model for improving the competency of being a Buddhist teacher in the integration from the students of the faculty of education, Rajabhat university consisted of 5 components; 1) Principle 2) Objective 3) Improving the competency of being a Buddhist teacher in the integration from the students 4) Application and 5) Achievement condition. By using in the model, it was found that the students had the competency of being an integrated Buddhist teacher. The mean value before the experiment was 10.87, the standard deviation was 1.51, the mean value after the experiment was 18.27, the standard deviation was 1.75. Showing that the teacher competency of students after the experiment using the integrated form of Buddhist teacher enhancement was higher than before the experiment by statistically significant at the .05 level.

Keyword: Model, Teacher Competency, The Capacity of Buddhist

ความเป็นมา

วิชาชีพครูถือเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่มีความสำคัญและเป็นกลไกหลักในพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้แก่ประเทศชาติ ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องใช้องค์ความรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ และวิชาชีพครูร่วมกับคุณลักษณะความเป็นครูที่สะท้อนการเป็นผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู จึงจะสามารถส่งสอนอบรมศิษย์ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขและใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งสร้างเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการได้อย่างเต็มตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร เนื่องในโอกาสที่คณะครูอาวุโสเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานเครื่องหมายเชิดชูเกียรติและเงินช่วยเหลือ ณ ศาลาดุสิดาลัยเมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2561 ความว่า “...งานของครูนั้น ถือได้ว่าเป็นงานสร้างสรรค์อย่างแท้จริงเพราะเป็นการวางรากฐานความรู้ ความดีและความสามารถต่างๆ ด้านแก่ศิษย์เพื่อช่วยให้สามารถดำรงตนเป็นคนดี มีอาชีพเป็นหลักฐานและเป็นประโยชน์ต่อสังคมเพราะเหตุที่งานของครูเป็นงานที่หนักและเป็นงานสร้างสรรค์ที่บริสุทธิ์ ผู้เป็นครูจึงต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจที่แน่วแน่ ด้วยความพากเพียร อดทน และด้วยความเมตตากรุณา

อย่างสูง ทั้งต้องสำรวจมรดกวัฒนธรรมในเรื่องความประพฤติปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ไม่ปล่อยตัวปล่อยใจไปตามความต้องการที่ไม่สมควรแก่ฐานะและเกียรติภูมิของครู...”

การเป็นครูมีอาชีพได้หมายถึงการเป็นครูที่มีความรู้ดีและเชี่ยวชาญในงานเพียงอย่างเดียวหากต้องมีจิตวิญญาณความเป็นครูที่สะท้อนถึงการมีหัวใจเพื่อศิษย์สอดคล้องกับพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่ว่าให้เด็กรักครูและครูรักเด็ก กล่าวคือ การตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี การทุ่มเท มุ่งมั่นพัฒนางานให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการ การมีเมตตาและหวังดีต่อศิษย์ครูแห่งศตวรรษที่ 21 จึงมิได้เป็นแค่ผู้ที่มีความรู้ดีหรือมีทักษะการสอนเท่านั้น หากแต่จะต้องมีสมรรถนะความเป็นครูวิชาชีพโดยเฉพาะการมีจิตวิญญาณความเป็นครูร่วมด้วย (วิจารณ์ พานิช, 2560)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กำหนดเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ และได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 2 ผลิต พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีการผลิตครูได้สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภท มีครู ครบตามเกณฑ์ มีครูประจำชั้นครบทุกห้อง และมีครูที่จบตรงวุฒิตามสาขาวิชาที่สอน ผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมีจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งมีคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่มีสมรรถนะ

ตามมาตรฐานวิชาชีพ สามารถใช้ศักยภาพในการสอนได้อย่างเต็มที่และขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ การศึกษาชาติจำเป็นต้องเร่งรัดและพัฒนาครูเพื่อยกระดับสมรรถนะผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีทักษะชีวิตและการทำงานในศตวรรษที่ 21 และตอบสนองนโยบายการปฏิรูปการอุดมศึกษา ให้ก้าวทันและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคประเทศไทย 4.0 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วย่อมส่งผลกระทบต่อการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้รูปแบบการเรียนรู้และวิธีแสวงหาความรู้มีการปรับเปลี่ยนไปจากระบบการศึกษาในรูปแบบดั้งเดิมที่มีครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้สู่นักเรียนฝ่ายเดียวไปสู่รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองที่นักเรียนสามารถแสวงหาและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เป็นสิ่งท้าทายครูยุคใหม่ในการจัดองค์ความรู้ให้บังเกิดผลต่อการพัฒนาผู้เรียนซึ่งศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญคือการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการกำกับกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองเกิดการเรียนรู้ อย่างลุ่มลึกในเนื้อหาสาระ (deep knowledge) ตลอดจนสามารถคิดวิเคราะห์ ถักทอ (weaving) ความรู้และปรับประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับบริบทของสภาพแวดล้อมครูให้ความสำคัญกับการศึกษาวิเคราะห์ ความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานทางวัฒนธรรม ธรรมชาติและวัฒนธรรมของผู้เรียน

ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศ
เกื้อหนุนให้ผู้เรียนเสนอความคิดของตนเอง
เพื่อเป็นพื้นฐานในการต่อยอดความรู้และ
นวัตกรรม ฝึกให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมและเกิด
ประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆด้วยตนเองอย่าง
ต่อเนื่อง (มารุต พัฒนา, 2558: 3)

ดังนั้นครูจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา
สมรรถนะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง
ดังกล่าว เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานหรือกิจกรรม
วิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความ
คาดหวังของทั้งระดับโรงเรียน เขตพื้นที่
การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ แต่เมื่อย้อน
ไปยุคปฏิรูปการศึกษาสำหรับการจัดการเรียนรู้
ที่ผ่านมาพบว่าการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู
ยังเป็นสิ่งที่ต้องมีการพัฒนาค่อนข้างมาก กล่าว
กันว่าพัฒนาครูนั้นนอกจากจะพิจารณา
บริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงแล้วจะต้องมีการ
พัฒนาสมรรถนะครูด้วย โดยเฉพาะสภาพสังคม
ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบันทำให้ครู
จำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น
โดยมีการให้ความหมายของคำว่า “สมรรถนะ
(Competency)” ไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมที่
เกิดจากความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills)
ความสามารถ (Ability) และคุณลักษณะส่วน
บุคคล (Other characteristics) ที่ทำให้บุคคล
ปฏิบัติงานได้สำเร็จและบรรลุผลสัมฤทธิ์ของ
องค์กร (ณัฐมน พันธุ์ชาติศรี, 2559)

การพัฒนาครูที่ผ่านมาประเทศไทยยัง
ประสบปัญหาในด้านการพัฒนาและผลิตครูจาก
ผลการศึกษาวิจัยของอภิภา ปรึชพฤทธิ์ (2561)
พบว่าการพัฒนาครูยังขาดการพัฒนาที่มี
ประสิทธิภาพเพราะงบประมาณจำกัด ไม่ตรงกับ

ความต้องการของครู และขาดการติดตาม
ประเมินผลการพัฒนา ดังนั้นสถาบันผลิตครูจึงมี
บทบาทสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียน
การสอนที่เสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูให้กับ
นักศึกษาครูก่อนที่จะได้ไปปฏิบัติหน้าที่ครู
ในโรงเรียนต่างๆ อันเป็นการพัฒนาตนเองเพื่อ
ก้าวผ่านเข้าสู่โลกแห่งการเรียนรู้แบบใหม่
การปรับกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้อง
กับพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปและ
การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็น
เครื่องมือ กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นความ
ท้าทายสำหรับผู้สอนเป็นอย่างยิ่งซึ่งสังคมแห่ง
การเรียนรู้แบบใหม่ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีใจเพียง
แค่ได้รับความรู้แต่ต้องเป็นผู้ที่สร้างสรรค์
นวัตกรรมใหม่จึงเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ผู้สอน
จะต้องพัฒนาศักยภาพเพื่อก้าวเข้าสู่ระบบการ
เรียนรู้แบบใหม่หรือที่เรียกว่า Education 4.0

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยามีหน้าที่หลักในการ
ผลิตบัณฑิตครูที่ดีจึงเร่งรัดดำเนินการตาม
ยุทธศาสตร์ 3 ด้าน คือ การผลิตและพัฒนาครู
การพัฒนาท้องถิ่นและการยกระดับคุณภาพ
การศึกษานอกจากนี้ยังมีการพัฒนาหลักสูตร
ที่มุ่งเน้นสมรรถนะให้บัณฑิตครูเป็นครูที่มี
คุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่ง
ครูสภาได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา
ออกเป็นข้อบังคับครูสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ
พ.ศ. 2556 บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 4 ตุลาคม 2556
และข้อบังคับครูสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ
(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562ประกอบด้วย มาตรฐาน
ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการ
ปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน ดังนั้น
การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษา

คณะครุศาสตร์ที่จะเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติตามนโยบายการจัดการศึกษาในยุค 4.0 และความเป็นพลโลกในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องส่งเสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู ความรู้ ความเข้าใจ ด้วยการส่งเสริม สนับสนุน หล่อหลอม อบรม บ่มเพาะ ชัดเกลา ปลุกฝัง ปลุกจิตสำนึก ฝึกปฏิบัติ จัดกิจกรรม การเรียนรู้ ที่หลากหลายและสร้างสรรค์เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้นักศึกษาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการดำเนินชีวิต ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เห็นคุณค่าในความเป็นไทย ใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ มีบุคลิกภาพที่ดี มีความรัก และศรัทธาในวิชาชีพครู มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีพฤติกรรมอันเป็นที่ยอมรับของสังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและอยู่ร่วมกันฉันท์พี่น้องภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อให้นักศึกษาสามารถสร้างสรรค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ เชื่อมโยงศาสตร์ต่างๆ พัฒนาเป็นองค์ความรู้ของตนเองจึงนำหลักธรรมที่มาบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะความเป็นครู ได้แก่หลักไตรสิกขา อันเป็นจุดมุ่งหมายหลักในพระพุทธศาสนาไตรสิกขา หมายถึง การอบรมทางกาย วาจา จิตใจ และสติปัญญา ได้แก่ อธิศีลสิกขา อธิจิตตสิกขา และอธิปัญญาสิกขา หรือเรียกว่า ศีล สมาธิ ปัญญา หมายถึง ข้อที่จะต้องศึกษา ข้อที่จะต้องปฏิบัติเพื่อฝึกหัดอบรมกาย วาจา จิตใจ และสติปัญญาให้สูงขึ้นไป

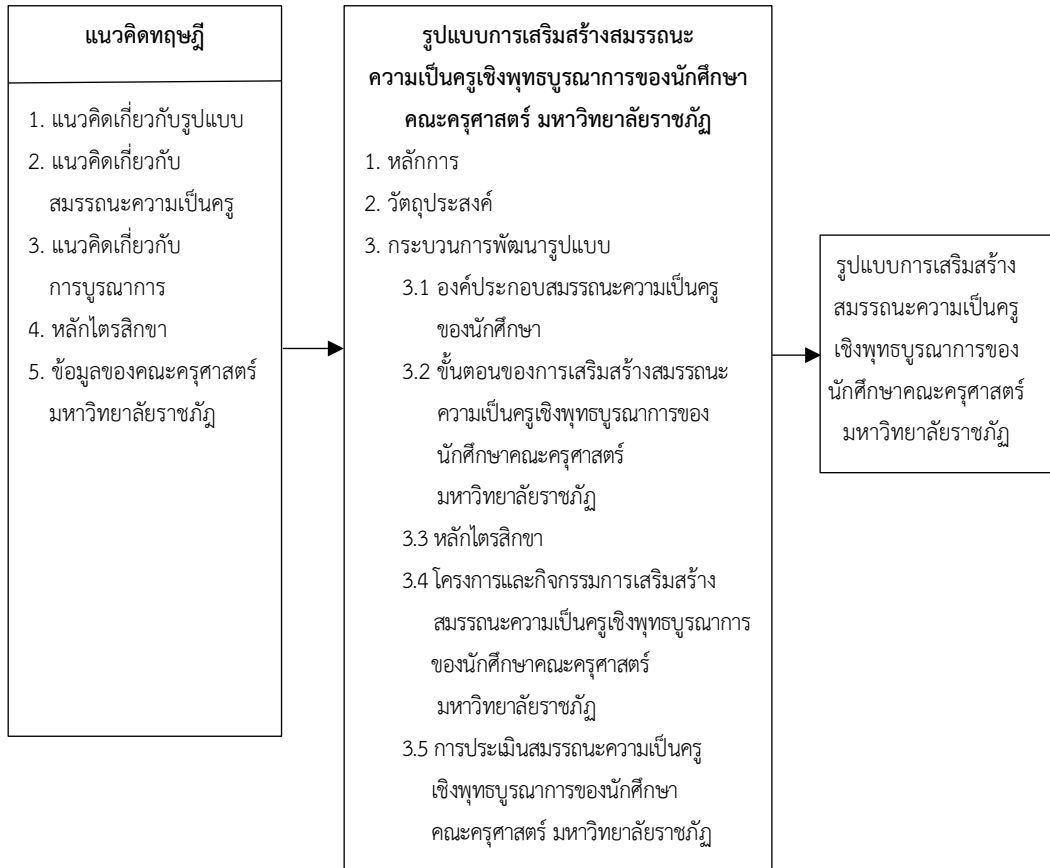
จนสามารถบรรลุพระนิพพานอันเป็นจุดมุ่งหมายหลักในพระพุทธศาสนา ถ้าขาดเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งจะกลายเป็นระบบการศึกษาที่ทำลายการศึกษาเสียเอง กล่าวคือในการปฏิบัติศึกษาต้องมีศีล สมาธิ ปัญญาครบ ศีลเป็นตัวหนุนช่วยให้ใจพร้อมที่จะเจริญสมาธิ สมาธิก็มาช่วยให้รักษาศีลได้หนักแน่นจริงจังมากขึ้น สมาธิเป็นฐานให้แก่ปัญญา ทำให้มีความคิดจิตใจที่มั่นคง แน่วแน่ กำหนดแน่วแน่อยู่กับสิ่งใดก็คิดสิ่งนั้น ได้ชัด มองเห็นจะแจ้งขึ้น ช่วยทำให้ปัญญาแก่กล้า ปัญญาดีขึ้นก็ช่วยให้ทำจิตใจได้ดีขึ้น รู้จักว่าควรจะทำปฏิบัติต่อจิตใจในด้านสมาธิอย่างไรจึงจะได้ผลดี และย้อนมาช่วยให้การรักษาศีลพัฒนาไปถูกต้อง ไม่มกมาย (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), (2541)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยนำหลักไตรสิกขามาบูรณาการกับการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อให้นักศึกษาเป็นครูที่มีความรอบรู้ สามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และมีจิตวิญญาณความเป็นครู

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์สภาพสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาจาก แนวคิดสมรรถนะความเป็นครู แนวคิดการเสริมสร้างสมรรถนะ

ความเป็นครู แนวคิดการบูรณาการ หลักไตรสิกขา และข้อมูลคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้วยการวิเคราะห์เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งจากในและต่างประเทศ

ขั้นตอนที่ 2 สังเคราะห์สภาพสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาจากการแจกแบบสอบถามอาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) นำผลแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูล

พื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้ ค่าร้อยละและค่าความถี่ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 3 สังเคราะห์สภาพสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนกลุ่มวิชาซีพครู จำนวน 5 ท่านโดยใช้เทคนิค Snowball ด้วยการ ใช้แบบสัมภาษณ์ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธิปัญญาของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 ยกร่างรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธิปัญญาของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้วิจัยนำผลจากการสังเคราะห์สภาพสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธิปัญญาของนักศึกษา จากการสังเคราะห์เอกสารแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ ได้รูปแบบประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการพัฒนารูปแบบ การนำไปใช้ และเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 2 สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12รูป/คน คือ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสมรรถนะความเป็นครู 2) นักวิชาการด้านสมรรถนะความเป็นครู 3) ผู้บริหารคณะครุศาสตร์ โดยการเลือกแบบเจาะจงกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ และทำงานเกี่ยวกับสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธิปัญญาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนเพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ทดลองจริงโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.60 – 1.00

ขั้นตอนที่ 4 ทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธิปัญญาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 30 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design มีการประเมินสมรรถนะความเป็นครูด้วยแบบประเมินสมรรถนะความเป็นครูซึ่งผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.60 – 1.00 และค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t-test for dependent samples

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธิปัญญาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 30 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธิปัญญาการ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 3 ตรวจสอบและนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 ตรวจสอบรูปแบบโดยการแจกแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scale) สอบถามเพื่อตรวจสอบ “การพัฒนาแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ” ตามมาตรฐานการตรวจสอบ 4 ด้าน คือ 1) ความเป็นประโยชน์ 2) ความเป็นไปได้ 3) ความเหมาะสม 4) ความถูกต้อง กับผู้บริหารและอาจารย์คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้ง 38 แห่ง จำนวน 350 คน โดยการเปิดตารางของทาโรยามาเน่ ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 345 คนคิดเป็นร้อยละ 98.57 แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 ปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้งเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) และเชิงปริมาณ (Quantitative Data)

2. ศึกษาจากภาคสนาม (Field Studies) ผู้วิจัยใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire), แบบสัมภาษณ์ (Interviewing) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการทดลองใช้เพื่อเก็บข้อมูลตามความเป็นจริงถูกต้องมากที่สุด

3. เก็บข้อมูลการตรวจสอบการพัฒนาแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และแบบสอบถามมาวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ใหม่ การวิเคราะห์ผลการวิจัยนี้จะใช้แบบการวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎี ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) ได้แก่ การนำผลของการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) ได้แก่ ผลการประเมินสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาและการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อ

รูปแบบ การตรวจสอบรูปแบบ มาวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test for dependent Samples

ผลการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับสภาพ สมรรถนะความเป็นครู ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง จากนักวิชาการต่างๆ จากการแจก แบบสอบถาม และจากการสัมภาษณ์ พบว่า สภาพสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษา 1) นักศึกษาไม่สามารถความเชื่อมโยงเนื้อหา กับวิธีการจัดการเรียนรู้ 2) นักศึกษามี จิตวิญญาณความเป็นครูและจรรยาบรรณวิชาชีพ ครุค่อนข้างน้อย 3) นักศึกษาไม่สามารถจัดการ เรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดและทักษะ ในศตวรรษที่21 4) นักศึกษายังขาดการมี จิตอาสา ความสัมพันธ์กับชุมชนและการสร้าง เครือข่าย และ 5) สมรรถนะความเป็นครู ที่นักศึกษาคควรได้รับการพัฒนามีองค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่1 คือ ด้านเป็นครูต้องรอบรู้

องค์ประกอบที่ 2 คือ ด้านเป็นครูต้องสามารถ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน องค์ประกอบที่ 3 คือ ด้านปฏิบัติ ตนเป็น แบบอย่างครูดี องค์ประกอบที่ 4 คือ ด้านเป็นครูผู้ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองและวิชาชีพ และองค์ประกอบที่ 5 คือเป็นครูผู้สร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน โดยมีแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครู ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้เกิดความรู้อย่าง ความเข้าใจ การเรียนรู้จากสถานศึกษาต้นแบบ การเรียนรู้จากครูต้นแบบ การฝึกปฏิบัติการจาก แหล่งเรียนรู้จริง และการศึกษาดูงานสถานศึกษา ต้นแบบ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้าง สมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.1 ผลการทดลองใช้รูปแบบการ เสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการ ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานสมรรถนะความเป็นครูก่อนและหลัง การทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะ ความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตาราง 1 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการ

การทดสอบ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนทดลอง	30	10.87	1.51	33.58*	0.00
หลังทดลอง	30	18.27	1.75		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 พบว่านักศึกษามีค่าเฉลี่ยสมรรถนะความเป็นครูก่อนการทดลอง (\bar{X}) เท่ากับ 10.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.51 มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) หลังการทดลองเท่ากับ 18.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.75 แสดงว่าหลังการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการ นักศึกษามีสมรรถนะความเป็นครูสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตาราง 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการ

ที่	รายการประเมิน	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
1	เป็นกิจกรรมที่นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด	4.60	0.67	มากที่สุด
2	เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มด้วยตนเองตามหลักไตรสิกขา	4.35	0.66	มาก
3	เนื้อหากิจกรรมเกี่ยวข้องกับความเป็นครูของนักศึกษามากที่สุด	4.35	0.86	มาก
4	การทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มหรือกิจกรรมรายบุคคลทำให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อหน้าที่มากขึ้น	4.50	0.64	มาก
5	ความรู้ที่ได้จากกิจกรรมน่าสนใจ และเนื้อหาสอดคล้องกับสภาพจริงของนักศึกษา	4.40	0.84	มาก
6	นักศึกษามีสมรรถนะความเป็นครูเพิ่มมากขึ้นหลังเข้าร่วม	4.55	0.74	มากที่สุด
7	นักศึกษามีความกระตือรือร้น สนใจกับสิ่งที่เรียนรู้ทุกครั้งในการทำงานกลุ่ม	4.67	0.64	มากที่สุด
8	นักศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่	4.47	0.71	มาก
9	นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเป็นครู	4.42	0.67	มาก
10	กิจกรรมที่จัดส่งผลให้นักศึกษาได้ฝึกกาย วาจา และใจของตนเอง	4.67	0.64	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม		4.49	0.53	มาก

จากตาราง 2 พบว่าความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธรูปธรรมการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.3 ผลการตรวจสอบและนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธรูปธรรมการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

จากการตรวจสอบรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธรูปธรรมการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบรูปแบบ 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยได้นำรูปแบบมาปรับปรุง แก้ไขและนำเสนอรูปแบบได้ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 หลักการ สมรรถนะความเป็นครูมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานวิชาชีพครูของนักศึกษาซึ่งเป็นพฤติกรรมที่นักศึกษาจะต้องแสดงออกถึงการประยุกต์ใช้ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ตลอดจนสมรรถนะในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานครูตามบทบาทหน้าที่อย่างโดดเด่น และส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน นักศึกษาคูจึงมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา และเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเพื่อ บ่มเพาะสมรรถนะของความเป็นครูจนเกิดเป็น ลักษณะนิสัยของตนเอง และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในอนาคต

ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 1) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะของความเป็นครูให้กับนักศึกษา 2) เพื่อบ่มเพาะสมรรถนะ

ของนักศึกษาให้เป็นครูที่ดี มีความรักและศรัทธา ในวิชาชีพ 3) เพื่อบ่มเพาะนักศึกษาให้ประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขา 4) เพื่อให้ นักศึกษาสามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 5) เพื่อให้ นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะของความเป็นครูเชิงพุทธรูปธรรมการของตนเองในสถานการณ์ต่างๆอย่างเหมาะสม

ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนารูปแบบ

กระบวนการของการพัฒนารูปแบบเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธรูปธรรมการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ 1) องค์ประกอบของสมรรถนะความเป็นครู ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักดังนี้ (1) ด้านเป็นครูต้องรอบรู้ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ คือ รอบรู้วิชาครู รอบรู้บูรณาการเนื้อหา การจัดการเรียนรู้ รอบรู้บูรณาการเทคโนโลยีกับการจัดการเรียนรู้ (2) ด้านเป็นครูต้องจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ คือ ทักษะการจัดการเรียนรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ (3) ด้านเป็นครูผู้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างครูที่ดี ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ คือ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ปฏิบัติตนในหน้าที่ครู (4) ด้านเป็นครูผู้พัฒนาตนเองและวิชาชีพ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ คือ ใฝ่รู้พัฒนาตนเอง และมุ่งมั่นพัฒนาวิชาชีพ (5) ด้านเป็นครูผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ คือ ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายกับผู้ปกครองและชุมชน เข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม ส่งเสริม อนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) ขั้นตอนการ

เสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการ ขั้นตอนการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการ ประกอบด้วย (1) ขั้นวางแผนและเตรียมการ เป็นขั้นตอนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถนะ กำหนดเป้าหมาย วางแผน ประชุม ประสานงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาสัมพันธ์ (2) ขั้นประเมินสมรรถนะความเป็นครูก่อนการพัฒนา เป็นขั้นตอนการนำแบบประเมินสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการที่สร้างขึ้นมาประเมินสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษา ก่อนการจัดกิจกรรมพัฒนาและบ่มเพาะความเป็นครูเพื่อนำมาตั้งเป้าหมายในการพัฒนาและกำหนดระดับสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษา (3) ขั้นพัฒนาและบ่มเพาะความเป็นครูด้วยหลักไตรสิกขา เป็นขั้นตอนการกำหนดและดำเนินโครงการและกิจกรรมให้ตรงกับสมรรถนะความเป็นครูที่ได้วิเคราะห์และประเมินทั้ง 5 องค์ประกอบโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมคือ หลักไตรสิกขาซึ่งเป็นหลักธรรมที่พัฒนานักศึกษาทั้งกาย วาจา ความคิด จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา ให้พัฒนาสมรรถนะความเป็นครู โดยเน้นการปฏิบัติฝึกหัดอบรมตน คือ (3.1) การฝึกหัดอบรมตนให้มีศีล ด้วยสัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ และสัมมาอาชีวะ เป็นการฝึกฝนอบรม ให้นักศึกษามีความประพฤติอยู่ในระเบียบและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ทั้งกายและวาจา รู้จักช่วยเหลือและแบ่งปันความรู้ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้แก่มั่นกายมุนจิต (3.2) การฝึกอบรมตนให้มีสมาธิ ด้วยสัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิเป็นการฝึกฝนอบรม

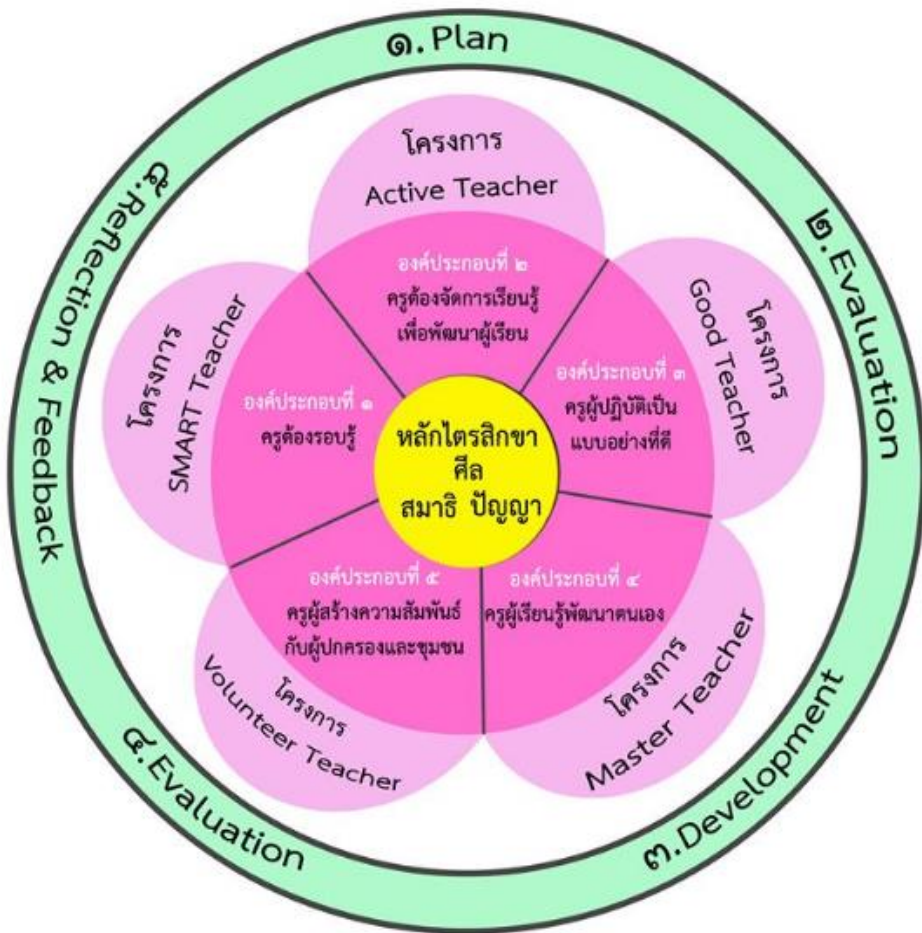
นักศึกษาให้มีจิตใจที่แน่วแน่ มีความคิดแน่วแน่ และคิดเชิงบวก รู้เท่าทันอารมณ์และความคิดของตนเอง สามารถสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ได้แก่มั่นกายมุนจิตและขั้นกระตักต่อมคิดสร้างแรงบันดาลใจใฝ่รู้ (3.3) การฝึกหัดอบรมตนให้มีปัญญา ด้วยสัมมาทิฐิและสัมมาสังกัปปะ เป็นการฝึกหัดอบรมให้นักศึกษาพัฒนาความคิดของตนเอง มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อวิชาชีพ ทำความเข้าใจปัญหาแก้ไขปัญหาจนเกิดเป็นความรู้จริง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้และสร้างสรรค์นวัตกรรม ได้แก่มั่นศีลศีลสมาธิจริง ขั้นตักตะกอนความรู้ ขั้นสรุปผลและต่อยอดความรู้

โครงการและกิจกรรมบ่มเพาะความเป็นครูด้วยหลักไตรสิกขา ประกอบด้วยโครงการดังนี้ 1) โครงการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูด้านเป็นครูต้องรอบรู้: กิจกรรมบ่มเพาะครูเก่งด้วยไตรสิกขา (Smart Teacher) 2) โครงการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูด้านเป็นครูต้องจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาผู้เรียน: กิจกรรมบ่มเพาะครูศตวรรษที่21ด้วยไตรสิกขา (Active Teacher) 3) โครงการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูด้านเป็นครูผู้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างครูที่ดี: กิจกรรมครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูด้วยไตรสิกขา (Good Teacher) 4) โครงการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูด้านเป็นครูผู้เรียนรู้พัฒนาตนและวิชาชีพ: กิจกรรมพัฒนาตนพัฒนาอาชีพด้วยไตรสิกขา (Master Teacher) 5) โครงการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูด้านเป็นครูผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน: กิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชุมชนด้วย

ไตรสิกขา (Volunteer Teacher) (4) ชั้นประเมิน หลังการพัฒนาและบ่มเพาะสมรรถนะความเป็น ครูเป็นขั้นตอนการนำแบบประเมินสมรรถนะ ความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการที่สร้างขึ้น มา ประเมินสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณา การของนักศึกษาหลังการจัดกิจกรรมพัฒนาและ บ่มเพาะความเป็นครูเพื่อนำมาตั้งเป้าหมายใน การพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษา (5) ชั้นสะท้อนการเรียนรู้ความเป็นครู เป็น ขั้นตอนที่นักศึกษาได้ใช้กระบวนการคิดของ ตนเองในการสะท้อนการเรียนรู้และแลกเปลี่ยน มุมมองกับเพื่อนนักศึกษา ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์ เกี่ยวกับสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณา การของตนเองที่เป็นไปตามตัวบ่งชี้และไม่เป็นไป ตามตัวบ่งชี้ วิเคราะห์ หาข้อสรุปและวางแผนใน การพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณา การตนเองต่อไป

ส่วนที่ 4 การนำรูปแบบไปใช้
ประกอบด้วย การเตรียมการ การดำเนินการและ การประเมินผล

ส่วนที่ 5 เจ็อนไขความสำเร็จของ รูปแบบ ประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อมของ นักศึกษาแต่ละคน 2) ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อและอุปกรณ์ 3) การสนับสนุน ของผู้บริหารของมหาวิทยาลัยและคณะครุ ศาสตร์ 4) ความร่วมมือจากคณาจารย์ สถานศึกษา ผู้ปกครอง และครูในสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงได้เสนอองค์ความรู้ใหม่จากผลการวิจัย ในส่วนกระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะความ เป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุ ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นรูปแบบเชิง สัญลักษณ์ (Semantic Model) ดังภาพประกอบ ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงเชิงพุทธบูรณาการ
ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

จากภาพประกอบ 2 กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นวางแผนและเตรียมการ เป็นขั้นตอนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถนะ กำหนดเป้าหมาย วางแผน ประชุม ประสานงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและ

ประชาสัมพันธ์ 2) ขั้นประเมินสมรรถนะความเป็นครูก่อนการพัฒนา เป็นขั้นตอนการนำแบบประเมินสมรรถนะความเป็นครูที่สร้างขึ้นมา ประเมินสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษา ก่อนการจัดกิจกรรมพัฒนาและบ่มเพาะความเป็นครู เพื่อนำมาตั้งเป้าหมายในการพัฒนาและกำหนดระดับสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษา 3) ขั้นพัฒนาและบ่มเพาะความเป็นครูด้วยหลัก

ไตรสิกขา เป็นขั้นตอนการกำหนดและดำเนินโครงการและกิจกรรมให้ตรงกับสมรรถนะความเป็นครูทั้ง 5 องค์ประกอบโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมคือ หลักไตรสิกขาซึ่งเป็นหลักธรรมที่พัฒนานักศึกษาทั้งกาย วาจา ความคิด จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา ให้พัฒนาสมรรถนะความเป็นครู โดยเน้นการปฏิบัติฝึกหัดอบรมตน คือ 3.1) การฝึกหัดอบรมตนให้มีศีล ด้วยสัมมาวาจา สัมมากัมมัณฑะ และสัมมาอาชีวะ เป็นการฝึกฝนอบรม ให้นักศึกษามีความประพฤติอยู่ในระเบียบและจรรยาบรรณวิชาชีพครูทั้งกายและวาจา รู้จักช่วยเหลือและแบ่งปันความรู้ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้แก่ ขั้นอุ้นกายอุ้นจิต 3.2) การฝึกอบรมตนให้มีสมาธิ ด้วยสัมมาวายามะ สัมมาสติและสัมมาสมาธิเป็นการฝึกฝนอบรมนักศึกษาให้มีจิตใจที่แน่วแน่ มีความคิดแน่วแน่ และคิดเชิงบวก รู้เท่าทันอารมณ์และความคิดของตนเอง สามารถสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ ขั้นอุ้นกายอุ้นจิตและขั้นกระตุกต่อมคิดสร้างแรงบันดาลใจ ใฝ่รู้ 3.3) การฝึกหัดอบรมตนให้มีปัญญาด้วยสัมมาทิฐิและสัมมาสังกัปปะ เป็นการฝึกหัดอบรมให้นักศึกษาพัฒนาความคิดของตนเอง มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อวิชาชีพ ทำความเข้าใจปัญหาแก้ไขปัญหาจนเกิดเป็นความรู้จริง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้และสร้างสรรค์นวัตกรรม ได้แก่ ขั้นสัมผัสความจริง ขั้นตกตะกอนความรู้ ขั้นสรุปผลและต่อยอดความรู้

โดยผู้วิจัยได้จัดโครงการและกิจกรรมบ่มเพาะความเป็นครูด้วยหลักไตรสิกขาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูตามองค์ประกอบ 5 ด้าน

ดังนี้ 1) องค์ประกอบที่ 1 ด้านเป็นครูต้องรอบรู้ ได้แก่ โครงการและกิจกรรมการบ่มเพาะครูเก่งด้วยไตรสิกขา (Smart Teacher) 2) องค์ประกอบที่ 2 ด้านเป็นครูต้องจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ โครงการและกิจกรรมการบ่มเพาะครูศตวรรษที่21ด้วยไตรสิกขา (Active Teacher) 3) องค์ประกอบที่ 3 ด้านเป็นครูผู้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างครูที่ดี ได้แก่ โครงการและกิจกรรมการบ่มเพาะครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูด้วยไตรสิกขา (Good Teacher) 4) องค์ประกอบที่ 4 ด้านเป็นครูผู้เรียนรู้พัฒนาตนและวิชาชีพ ได้แก่ โครงการและกิจกรรมการบ่มเพาะการพัฒนาตนพัฒนาอาชีพด้วยไตรสิกขา (Master Teacher) 5) องค์ประกอบที่ 5 ด้านเป็นครูผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ได้แก่ โครงการและกิจกรรมการบ่มเพาะค่ายครูอาสาพัฒนาชุมชนด้วยไตรสิกขา (Volunteer Teacher) (4) ขั้นประเมินหลังการพัฒนาและบ่มเพาะสมรรถนะความเป็นครู เป็นขั้นตอนการนำแบบประเมินสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการที่สร้างขึ้นมาประเมินสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาหลังการจัดกิจกรรมพัฒนาและบ่มเพาะความเป็นครูเพื่อนำมาตั้งเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษา (5) ขั้นการให้ข้อมูลย้อนกลับและสะท้อนการเรียนรู้ความเป็นครูเป็นขั้นตอนที่นักศึกษาได้ใช้กระบวนการคิดของตนเองในการสะท้อนการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนมุมมองกับเพื่อนนักศึกษา ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์เกี่ยวกับสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของตนเองที่เป็นไปตามสมรรถนะความเป็นครูและไม่เป็นไปตามสมรรถนะความเป็นครู

วิเคราะห์หาข้อสรุปและวางแผนในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูตนเองต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจากผลการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการแจกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์พบว่าสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่จำเป็นในการเสริมสร้างมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เป็นครูต้องรอบรู้ 2) เป็นครูผู้จัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาผู้เรียน 3) เป็นครูผู้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 4) เป็นครูผู้พัฒนาตนพัฒนาวิชาชีพ และ 5) เป็นครูผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งเป็นสมรรถนะที่ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นอย่างมาก

สอดคล้องกับ ญัฐมน พันธุ์ชาติตรี (2559) ได้ศึกษาเรื่องการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความสามารถในวิชาชีพครู 2) ด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู 3) ด้านคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพครู 4) ด้านบทบาทหน้าที่ของความเป็นครู และ 5) ด้านจรรยาบรรณในวิชาชีพและได้เสนอแนวทางในการสร้างเสริมคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรู้ความสามารถในวิชาชีพครู ประกอบด้วย การพัฒนาครูของครูให้มีความรู้

ความสามารถและทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับงานวิจัยของพาที เกษธนากร (2561) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี พบว่าทักษะของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 3 องค์ประกอบได้แก่ ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม

2. การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจากผลการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพบว่าองค์ประกอบของรูปแบบมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการ การนำรูปแบบไปใช้ และ เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทุกองค์ประกอบ สอดคล้องกับลักขณา ไชยฤทธิ์ (2562) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาทักษะการสอนของครูตามหลักพุทธบริหารการศึกษาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พบว่าองค์ประกอบของรูปแบบมี 4 ส่วน ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการนำไปสู่การปฏิบัติ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งของรูปแบบคือกระบวนการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการประกอบด้วย 1) องค์ประกอบของสมรรถนะความเป็นครู 2) ขั้นตอนการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครู

3) หลักไตรสิกขา 4) โครงการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครู 5) การประเมินสมรรถนะความเป็นครู ผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่าหลังการทดลองใช้นักศึกษามีสมรรถนะความเป็นครูสูงกว่าก่อนการทดลอง เนื่องจากซึ่งกระบวนการพัฒนาการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูในครั้งนี้มีการบูรณาการหลักไตรสิกขาเข้าไปในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาเกิดสมรรถนะความเป็นครูด้านความรู้ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ การประพฤติตนเป็นครูที่ดีและการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับจิตติมา อัครธิตินพงศ์ (2555) ที่ได้พัฒนานิสิตตามแนวหลักไตรสิกขาพบว่านิสิตที่ได้รับการพัฒนาตามหลักไตรสิกขาจะมีสมาธิในการทำงานมากขึ้น มีสติในการตัดสินใจ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เนื่องจากการศึกษาตามหลักไตรสิกขานั่นให้คนพัฒนาศีล สมาธิและ ปัญญา เพื่อให้เป็นคนดี คนเก่ง อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะกิจกรรมการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูตามหลักไตรสิกขาเป็นกระบวนการฝึกหัดนักศึกษาให้เป็นคนที่มีสมรรถนะสอดคล้องกับปรัชญาในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และสอดคล้องกับพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต)ได้อธิบายไตรสิกขา ไว้ในหนังสือพุทธธรรมตอนหนึ่งว่าไตรสิกขา คือ สิกขา 3 เป็นหลักธรรมเพื่อพัฒนาตนเองพร้อมกันทั้ง 3 ด้าน คือ ฝึกอบรมความประพฤติ ฝึกอบรมจิต ฝึกอบรมปัญญาบางโอกาสเติมคำว่า อธิ ที่แปลว่า อย่างยิ่ง

เข้าข้างหน้าเป็นคำว่า อธิศีลสิกขา อธิจิตสิกขา อธิปัญญาสิกขา หรือศีล สมาธิ ปัญญา เป็นกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเน้นให้เยาวชนเติบโตขึ้น เป็นบุตรที่ดี เป็นศิษย์ที่ดี เป็นเพื่อนที่ดี และเป็นมนุษย์ที่เต็ม โครงการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครู พบว่าเป็นกิจกรรมที่ให้นักศึกษาได้ฝึกฝนทักษะและสามารถนำประสบการณ์ที่ได้จากโครงการกิจกรรม ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ครูต่อไป มีความสอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของสถาบันผลิตครูที่จะนำไปพัฒนาปรับปรุงและนำดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมและมีความคุ้มค่า

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ทศนา ประสานตรี (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบความเป็นครูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม และเงื่อนไขแห่งความสำเร็จ พบว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ตอบสนองต่อความต้องการของสถาบันผลิตครูที่จะนำรูปแบบไปใช้ด้วยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักศึกษามีการประเมินผลโครงการกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อประสิทธิผลของการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สอดคล้องกับ ณัฐมน พันธุ์ชาติตรี (2559) ที่ได้ทำการศึกษาการสร้างคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่าแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเกิดจากความ

ร่วมมือและการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ใช้บัณฑิต
ผู้ผลิตบัณฑิต ชุมชนและสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะด้านการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดโครงการและกิจกรรมตามรูปแบบนี้จะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย
2. ผู้บริหารสถาบันผลิตครูและผู้ที่เกี่ยวข้องควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการที่พัฒนาขึ้นแล้วปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถาบัน

เอกสารอ้างอิง

- ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556, (4ตุลาคม 2556). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 130 ตอนพิเศษ 130 ง. หน้า 65–71.
- ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, (20 มีนาคม 2562). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอน68 ง. หน้า 2–3.
- จิตติมา อัครธิตพิงศ์.(2555). *การพัฒนาบัณฑิตศึกษาตามแนวไตรสิกขา ศิล สมาธิ ปัญญา ประจำปีการศึกษา 1/2555*. พระนครศรีอยุธยา: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ณัฐมน พันธุ์ชาติตรี.(2559) *การสร้างคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทัศนาศรี ประสานตรี. (2555) *การพัฒนารูปแบบความเป็นครูนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2541). *พุทธธรรม ฉบับเพิ่มเติมและขยายความ*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม. หน้า 603-604.
- พระราชดำรัสสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูรในโอกาสที่คณะครูอาวุโสเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานเครื่องหมายเชิดชูเกียรติและเงินช่วยเหลือ ณ ศาลาดุสิดาลัยเมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2561

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อติดตามและประเมินความคงทนของรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ผ่านการพัฒนาบ่มเพาะตามรูปแบบนี้
2. ควรมีการวิจัยขยายผลรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปสู่นักศึกษาในสถาบันการผลิตครูอื่นๆซึ่งอาจทำให้ได้รูปแบบที่มีลักษณะแตกต่างจากรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

- พาทิ เกศธนากร. (2561). การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะของนักศึกษาในศตวรรษที่21 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์. 20(1), 97-106.
- มารุต พัฒนาผล. (2558) *สรุปรายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน*.กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลักขณา ไชยฤทธิ์ (2562). *รูปแบบการพัฒนาทักษะการสอนของครูตามหลักพุทธบริหารการศึกษาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2560). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อภิภา ปรัชญพฤทธิ. (2561). *การพัฒนารูปแบบการผลิตครูเพื่อรองรับการศึกษายุค 4.0*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.